

บทที่ 3

ระเบียบและวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ กลุ่มธุรกิจน้ำมัน” เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้แบบสอบถามแบบตอบด้วยตนเอง (Self-Administered Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาถึงความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้ ดังต่อไปนี้

- 3.1 ขอบเขตการศึกษา ได้แก่ ขอบเขตเนื้อหา ขอบเขตประชากร ขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง
- 3.2 วิธีการศึกษา ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการศึกษา
- 3.3 สถานที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยและรวบรวมข้อมูล
- 3.4 ระยะเวลาในการดำเนินการ

ขอบเขตการศึกษา

3.1.1 ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาถึงความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ กลุ่มธุรกิจน้ำมัน โดยนำเอาทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ มาสรุปเป็นกรอบเพื่อใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านองค์กร ด้านงาน ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และด้านภาวะผู้นำ โดยนำมาศึกษาถึงระดับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานด้านภาพรวม

ขอบเขตประชากร

กลุ่มประชากรของการศึกษาในครั้งนี้ คือ พนักงานระดับปฏิบัติการของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยมีพนักงาน (เฉพาะกลุ่มบริษัทน้ำมันในสำนักงานใหญ่) จำนวนทั้งสิ้น 425 คน ในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดขนาดตัวอย่างที่จะศึกษา ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนที่ 5% ได้จำนวน 202 คน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) โดยการสุ่มตัวอย่างจะทำการสุ่มโดยสะดวก (Convenient Sampling) และเก็บตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนพนักงานระดับปฏิบัติการในแต่ละกลุ่มงานของบริษัท ประกอบด้วย โดยพนักงานระดับปฏิบัติการ หมายถึง พนักงานในระดับ 3 -7 เป็นพนักงานประจำที่ผ่านช่วงเวลาการทดลองงานแล้วทุกระดับ พบว่าหน่วยงานในธุรกิจน้ำมันที่ทำงานในสำนักงานใหญ่ มี ทั้งหมด 4 สายงาน ดังนี้

หน่วยงาน	จำนวนพนักงาน (คน)	สัดส่วน (%)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
หน่วยงานขึ้นตรงรองกรรมการผู้จัดการใหญ่ (รชน.)	89	20.94	42
สาขงานผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่วางแผน (ผพน.)	24	5.65	11
สาขงานผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่การตลาดขายปลีก (ผตน.)	209	49.18	99
สาขงานผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่การตลาดพาณิชย์และต่างประเทศ (ผพน.)	103	24.23	50
รวม	425	100	202

3.1.3 ขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง

ในการศึกษารั้งนี้ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรทั้งหมด จำนวน 202 ราย โดยการใช้แบบสอบถาม

วิธีการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) รวบรวมจากการออกแบบสอบถาม โดยสอบถามจากพนักงานระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานอยู่ในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่กลุ่มธุรกิจน้ำมัน
- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รวบรวมข้อมูลโดยการค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ เอกสารอื่น ๆ และการค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และระบบอินทราเน็ต

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม เรื่อง ความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ กลุ่มธุรกิจน้ำมัน โดยลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ส่วนงานที่สังกัด อัตราเงินเดือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความผูกพันของพนักงานระดับปฏิบัติการต่อองค์กร โดยอ้างอิงจากแบบสอบถามของสมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย โดยมีหลักการให้คะแนนในแบบสอบถามส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นคำถามการวัดสเกลทัศนคติ (Likert Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เฉย ๆ เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยมาก ในการวัดระดับความสำคัญจะถ่วงน้ำหนักคะแนน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น 5	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับความคิดเห็น 4	หมายถึง เห็นด้วยมาก
ระดับความคิดเห็น 3	หมายถึง เฉย ๆ
ระดับความคิดเห็น 2	หมายถึง เห็นด้วยน้อย
ระดับความคิดเห็น 1	หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ระดับความคิดเห็นของพนักงานระดับปฏิบัติการต่อองค์กรที่ได้จะนำมาแปลความหมายซึ่งมีหลักเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของพนักงานระดับปฏิบัติการต่อองค์กรอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของพนักงานระดับปฏิบัติการต่อองค์กรอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของพนักงานระดับปฏิบัติการต่อองค์กรอยู่ในระดับเฉย ๆ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของพนักงานระดับปฏิบัติการต่อองค์กรอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของพนักงานระดับปฏิบัติการต่อองค์กรอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

สำหรับการวัดระดับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการ วิเคราะห์จากคำถามด้านภาพรวมจำนวน 5 คำถาม ประกอบด้วย

- 1). ท่านมีความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าและยอมรับต่อเป้าหมายและค่านิยมของ ปตท.
- 2). ท่านมีความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มที่เพื่อประโยชน์ของ ปตท. เป็น

หลัก

- 3). ท่านมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพของ ปตท.
- 4). ท่านมีความพร้อมที่จะรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นไม่ว่าต่อองค์กร หรือต่อ

หน้าที่การทำงาน

- 5). ปตท. เป็นองค์กรที่ดีที่สุด ที่ท่านเลือกทำงานด้วย

โดยคำถาม 3 ข้อแรก นำมาจากแนวคิดของ L.Poter และ F.J.Smith (Steers and Porter, 1991) ในส่วนของคำถาม ข้อที่ 4 และ 5 นำมาจากแนวคิดของ The Institute for Employment Studies (2003) เพื่อนำมาศึกษาความผูกพันต่อองค์กรในด้านภาพรวม

จากค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อภาพรวมทั้ง 5 ข้อจะนำมาแปลความหมายถึงระดับความผูกพันของพนักงานระดับปฏิบัติการที่มีต่อองค์กร โดยพิจารณาตามระดับความคิดเห็นดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 5.00 หมายถึง พนักงานที่สร้างปัญหาให้กับองค์กร
เปรียบเสมือน “แอปเปิ้ลเน่า” (Actively disengaged employee)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง พนักงานที่ไม่มีใจรักและทุ่มเทในงาน
เปรียบเสมือน “ฝักบัวในองค์กร” (Not-engaged employee)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 5.00 หมายถึง พนักงานที่มีความผูกพันต่อองค์กร
เปรียบเสมือน “ดาวเด่นในองค์กร” (Engaged employee)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถาม และผ่านการตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

- 1). ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุการทำงาน ตำแหน่งและอัตราเงินเดือน
- 2). ค่าเฉลี่ย (Means) ใช้อธิบายระดับความคิดเห็นต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการ และเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรกับระดับความคิดเห็นต่อองค์กร
- 3). การแจกแจงแบบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : Anova) เพื่อใช้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กับความคิดเห็นต่อองค์กร ด้านองค์กร ด้านงาน ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านภาวะผู้นำ และเปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์กรในด้านภาพรวม

4). การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ใช้ทดสอบว่าข้อคำถามมีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5). การวิเคราะห์สมการถดถอย (Linear Regression) ใช้หาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อองค์กร 4 ด้าน กับความผูกพันภาพรวมต่อองค์กร

สถานที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยและรวบรวมข้อมูล

สถานที่ใช้ในการดำเนินงานศึกษาวิจัยและรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. ในการศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ กลุ่มธุรกิจน้ำมัน นั้น จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) (สำนักงานใหญ่) 555 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจตุจักร เขตจตุจักร จังหวัด กรุงเทพฯ 10900

2. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้ระยะเวลา 5 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2550 ถึงเดือนเมษายน 2551